

Slovenski dom

Štev. 124

V Ljubljani, sobota 31. maja 1941

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uspešne akcije italijanskih oddelkov na Kreti

Hudi napadi italijanskega letalstva na angleško brodovje pri Aleksandriji

359. uradno poročilo iz Rima pravi:

V noči na 30. maja so italijanski bombniki bombardirali pristaniške naprave v La Valetti na Malti.

Severna Afrika: Delovanje topništva in patrol v odseku pri Tobruku. Oddelki italijanskih bombnikov so bombardirali naprave in sovražne

ladje v pristanišču Tobruku. Dve pomožni ladji in parnik z 2000 tonami je bil potopljen. Skladišče bencina je bilo razdejano. Drugi oddelki bombnikov so bombardirali zbirališča motornih sredstev in skladišča streliva v okolici trdnjave. Italijanski lovci so prestregli angleška letala, ki so hotela doseči Benghazi. Dve sovražni letali sta bili sestreljeni.

Kreta: Naši izkreani oddelki so napadli sovražnika, zajeli nekaj sto vojakov in zaplenili precej orožja in gradiva. Njihovo delo uspešno podpirajo letalski oddelki.

Italijansko letalstvo je večkrat napadlo sovražno brodovje v vzhodnem delu Sredo-

zemskega morja, kakor to pravi večerajšnje uradno poročilo, in se sedaj ti napadi nenadoma obračajo na Aleksandrijo, ki je pod stalnim ogujem naših bombnikov. Sovražni rušilec »Harward«, ki so ga naša letala hudo zadela, je eksplodiral. Nadaljujejo z reševalnimi deli. Do sedaj so rešili 229 mornarjev, med njimi mnogo hudo ranjenih.

Južno od Sirakuze je bil med plobo ladijskega spreveda torpediran parnik »Conte Rosso« in potopljen. Večino četa so rešili.

Vzhodna Afrika: Sovražnik je s pomočjo letalstva znova napadel našo postojanko Duolsefid, severno od Gondarja. S hitrim protinapadom naših čet je bil odbit in je imel hude izgube.

L'elogio del Duce ai Comandanti ed equipaggi dei sottomarini del Mare Rosso

Roma, 30 maggio. Le nostre forze subaque già dislocate in mar Rosso sono rientrate al completo in una base nazionale dopo avere percorso con tenace arduo circa 14 mila miglia in 80 giorni attraverso oceani e mari vigilati dal nemico. Il DUCE ha ricevuto i quattro comandanti dei sommergibili e precisamente il capitano di fregata Gino Spagnoli, il capitano di corvetta Livio Piomarta, il capitano di corvetta Mario Salvatore ed il tenente di vascello Bruno Nap. Il DUCE ha rivolto loro un vivissimo elogio per la lunga e difficile navigazione brillantemente superata ed ha elogiato altresì gli equipaggi dei sommergibili che hanno dato magnifico esempio di resistenza, disciplina e spirito di sacrificio.

Odobrava o šolskih knjigah v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi odločbe prosvetnega ministrstva bivše jugoslovanske države št. 5078/IV z dne 11. maja 1939 in upoštevajoč nujno potrebo, da uredi odobrovanje knjig za rabo v šolah Ljubljanske pokrajine, odreja:

Člen 1. V šolah vseh vrst in vseh stopenj v Ljubljanski pokrajini se počenši s prihodnjim šolskim letom ne bodo smele več uporabljati čitanke, antologije, priročniki in vobče učne knjige, ki jih ni odobril Visoki komisariat. Vse prejšnje, po dosedaj veljavnih predpisih izdane odobritve se razveljavljajo.

Člen 2. Knjige, za katere se namerava prositi potrditve odobritve, se morajo predložiti v treh primerkih do vstetega 10. junija 1941-XIX prosvetnemu (IV.) oddelku Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino. Še ne izdane knjige, glede katerih bi se nameravala prositi odobritev za šolsko leto 1941/42-XX, se morajo predložiti istemu oddelku v treh tipkanih izvodih do vstetega 15. avgusta 1941-XIX.

Člen 3. Za vsako predloženo knjigo se morajo navesti vrsta šole in razredi, za katere naj se odobri.

Člen 4. Ta naredba stoji v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 27. maja 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Prost promet avtomobilov za prevoz blaga

Od 1. junija t. l. dalje se vrši promet z onimi avtomobilskimi sredstvi, ki se uporabljajo samo za prevoz blaga, prosto in za nje ni treba več pristi posebnega dovolila.

Sem spadajo: tovorni avtomobili, remorkerji, avtofurgoni in vsa motorna vozila za posebne prevoze (rešilni vozovi, poštini avtomobili, motorna vozila požarnih bramb itd.)

Dosedanja dovolila in trobojni znaki prestanje veljati s 31. majem t. l., vse te se vrtni najkasneje do 10. junija t. l. Visokemu komisariatu za Ljubljansko pokrajino (odd. VIII) in glede na to, ali so bili izdani v pristojnosti Visokega (ozir. prejšnjega kr. civilnega) Komisariata ali vojaških oblasti.

Visoki komisar:
E. Grazioli.

Nove spoznavne tablice za motorna vozila

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za potrebno, da so motorna vozila Ljubljanske pokrajine opremljena s spoznavnimi tablicami, kakršne so v rabi v drugih italijanskih pokrajinah,

odreja:

Člen 1. Od 30. junija 1941-XIX dalje bodo morala vsa motorna vozila (osebni avtomobili in avtobusi, tovorni avtomobili, vlačilci, motorna kolesa itd.), ki so registrirana v Ljubljanski pokrajini, nositi sprednjo in zadnjo tablico predpisane oblike z znakom »L. B.« in zaporedno številko.

Člen 2. Lastniki motornih vozil, omenjenih v prednjem členu, dobijo nove tablice pri li. oddelku Visokega komisariata in vrnejo dosedanje tablice.

Ob nadomestitvi tablic se pri istem oddelku vpiše v prometno knjžico pripomba z navedbo nove številke, ki se je določila motornemu vozilu.

Člen 3. Od 15. junija 1941-XIX dalje ne bodo smela več voziti motorna vozila, niti če bi bila opremljena s posebnimi dovolilnicami, ki so se jim že izdale ali se jim dotlej še izdajo, če ne bodo imela nove tablice po členu 1.

Atti valorosi dei reparti italiani a Creta

Martellamento della flotta inglese eseguito dai velivoli italiani continua

Il Quartiere Generale delle forze armate comunica:

Nella notte sul 30 nostre formazioni aeree hanno bombardato gli impianti portuali di La Valletta (Malta). In Africa settentrionale, attività di artiglierie e di pattuglie nel settore di Tobruk. Nostre formazioni aeree hanno bombardato impianti e navi nemiche nel porto di Tobruk; sono state affondate due navi ausiliarie ed un piroscafo da due mila tonnellate; è stato distrutto un deposito carburante. Altri reparti aerei hanno colpito concentramenti di automezzi e depositi munizioni nei pressi della piazza. La nostra caccia ha intercettato velivoli britannici che tentavano di raggiungere Bengasi. Due apparecchi nemici sono stati abbattuti.

A Creta le nostre forze di sbarco hanno attaccato l'avversario catturando qualche centinaio di prigionieri ed abbondante bottino di armi e munizioni. Le operazioni continuano con il valido appoggio dei nostri reparti aerei. Le forze navali nemiche, ripetutamente attaccate dalla nostra aviazione nel Mediterraneo orientale, come citato nel bollettino di ieri, si stanno precipitosamente ritirando verso Alessandria sottoposte alla continua offesa aerea. Il caccia-torpediniere nemico »Harward« gravemente colpito dai nostri velivoli è saltato in aria. Sono in corso le operazioni di ricupero dei naufraghi. Finora ne sono stati raccolti 229 di cui 26 gravemente feriti.

Durante la navigazione di un convoglio è

Dostojanstvena proslava grenadirskih polkov v Ljubljanski pokrajini

Sardinski grenadirji, najodličnejša enota italijanske Vojske, ima svoj polkovni praznik na 30. maja, obletnico svoje ustanovitve. To je »Praznik zastave«, ki ga slave vedno in povsod kar se da slovesno.

Letos je I. polk sardinskih grenadirjev imel svojo letno proslavo v Ljubljani. Zaradi vojnih časov ni proslava imela resnega, vojaškega obreda, toda bila je vseeno veličastna po svoji resnosti in močnatosti. Slovesnost je bila v vojašnici na Poljanah, ki nosi zdaj ime Vojašnica Kneza Umberta, ki se je za ta dan odela v slovesno okrasje zastav, plapolajočih z drogov in z oken, zlasti na dvorišču.

Pred vzhodom je bila postavljena častna straža, v veži pa je stal oddelk vojakov s trobentami. Povabljenec je osebno sprejemal poveljnik polka polkovnik Pierluigi Dal Negro. Ko si stopil iz vhodne veže na dvorišče, se ti je nudila veličastna slika: mogočne kolone visokih, zastavnih vojakov v popolni bojni opravi. V ospredju kolon so stari trobentaci s svetlimi trombami, zraven njih pa je bil oddelk bobnarjev z živobarvnimi rdečimi bobni. Za njimi je stala polkovna godba, ki je v mestu že dobro znana.

Med častnimi gosti so bili: poveljnik Armadnega zbora armadni general Eksc. Robotti, Visokega Komisarija je zaradi službene odsotnosti zastopal podprefekt Bisia, dalje so bili navzočni: poveljnik mesta divizijski general eksc. Orlando, brigadni general Alagio, milični general Tallinucci, knezošof ljubljanski dr. Rožman, župan dr. Jure Adlešič, rektor dr. Slaviti in še številni drugi zastopniki našega javnega življenja, številni častniki ostalih vojaških edinic in drugi. Gostje so zavzeli častne prostore na tribunah.

Sredi dvorišča je bil postavljen oltar, na katerem je bila darovana tudi služba božja. Na nasprotni tribuni so bili častniki-odposlanci drugih

Okrutno ravnanje z nemškimi padalci na Kreti

Berlin, 31. maja. s. Včerajšnje nemško uradno vojno poročilo pravi med drugim:

V bojih na Kreti so bili ranjeni nemški vojaki tako zverinsko pohabljeni, kakor se je to v poteku sedanje vojne doslej primerilo samo v bojnem pohodu proti Poljski.

Nemška vojska bo z vsemi sredstvi skrbela za ohranitev dostojnosti in viteštva v boju. Z najstrožjo kaznijo bo zaradi tega nastopila proti oddelkom, ki so odgovorni za ta barbarstva pohabljenja, ali prebivalcem, ki so jih krivi.

Nobenega dvoma ni, da je prav tako nesmiselna kakor lažniva trditve angleškega ministrskega predsednika Churchilla, češ, da so nemški vojaki odkakovali v nasprotnikovi uniformah, v glavnem kriva teh zverinstev.

Člen 4. Kršitelji te naredbe, ki stoji v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino, se kaznujejo po določbah zakona in se jim hkrati odvzame prometna dovolilnica.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

polkov. Prihod generala Eksc. Robottija so pozdravili zvoki fanfar. Med igranjem paradne koračnice je general obšel polk ter pozdravil polkovo zastavo.

Središče vsega prostora proslave je bil krasno okrašen oltar, s prelepo sliko Marije, ki je bila obdana od cvetja in sveč. Na obeh straneh oltarja sta stala dva vojaka, oblečena v starodavne obleke savojске vojske, s starimi težkimi mušketaimi ob nogah. Na vsaki strani oltarja je bil venec sodobnega orožja: lahkih ročnih strojnici in lahkih možnarjev, težkih strojnici, težkih možnarjev in topništvo nenavadno velikega kalibra. Ta dva venca sta vezala oltar s častnima tribunama. V sredini med

Austera celebrazione della Festa della Bandiera dei Granatieri di Sardegna nella Provincia di Lubiana

Lubiana, 31 maggio. s. H I^o e II° reggimento granatieri di Sardegna hanno oggi celebrato »La Festa della bandiera« nella ricorrenza annuale del corpo. Le due magnifiche unità del nostro esercito di stanza in questa provincia hanno profittato dell'occasione per offrire un saggio del loro secolare spiccato senso di disciplina che in comunione allo spirito di corpo elevatissimo, fa dei reggimenti granatieri una massa compatta di formidabile efficienza. Alla presenza del comandante del Corpo d'Armata e del comandante la divisione granatieri il II° reggimento a Cooceve ed il I^o a Lubiana, inquadrati attorno ad un altare da campo hanno ascoltato nelle rispettive caserme la Messa

e quindi hanno assistito alla rievocazione celebrativa fatta dai propri comandanti; infine hanno cantato gli inni della patria. In entrambe le località la manifestazione marziale e pure palpitante ha rivestito il carattere di un nobilissimo rito guerriero. Nella caserma Principe di Piemonte a Lubiana adorna di bandiere la cerimonia è stata presenziata anche dal Vescovo, dal Sindaco e da altre rappresentanze. Dopo la messa il cappellano militare ha letto la »Preghiera al Re«. Quindi il comandante ha ricordato le glorie dei granatieri. Il rito si è concluso con il canto degli inni nazionali.

Nemško poročilo o bližnjem zaključku boja za Kreto

Berlin, 31. maja. Včerajšnje nemško uradno vojno poročilo pravi:

Operacije za zasedbo angleške utrjene postojanke Kreta, ki so se pričele 20. maja z izkrcanjem močnih oddelkov iz letal, se bližajo koncu.

Sovražni odpor se je povsod zrušil. Močna napadalna vojska, sestavljena iz padalskih in planinskih oddelkov, je po hudih bojih ob pekoči vročini in v najtežjih terenskih okoliščinah porazila in razpršila sovražnika. Združenje s padalskimi lovei pri Rethimnou, ki so držali svoje postojanke več nego 8 dni napram močni sovražni premoči, je doseženo.

Padalski loveci so ob trdovratnem sovražnem odporu zavzeli mesto in letališče Heraklion (Kandija), poveljujoči general grških čet pri Heraklionu je ponudil vdajo.

Nemško letalstvo je podpiralo boje z neprestanimi napadi na umikajoče se sovražne kolone na pohodu, zbirališča čet in uporiška gnezda. Oddelki bojnih, strmoglavnih in rušilnih letal so v valovitih napadih docela uničili angleške in grške oddelke čet.

V podpiranju naših operacij po italijanskih silah z morja in iz zraka, pri čemer so se posebno odlikovali z najhrabrejšim nastopom italijanski torpedni čolni, so se 28. maja popoldne italijanske čete izkrcale v vzhodnem delu Kreta, od koder od tedaj naglo prodirajo proti zapadu.

Ducejeva pohvala poveljnikom in moštvo podmornic iz Rdečega morja

Rim, 31. maja. s. Duce je sprejel štiri poveljnike podmornic, ki so prej bile razmeščene v Rdečem morju in ki so se vse vrtnile v neko domače oporišče. Podmornice so z vztrajnim pogumom v 80 dneh preplule okoli 14.000 milj, neprenehoma v nevarnosti pred sovražnikom. Duce jih je najlepše pohvalil zaradi dolge in težavne plobove, ki so jo sijajno prestali. Pohvalil je tudi posadko podmornic, ki je dala veličasten primer odpornosti, redoljubnosti in požrtvovalnosti.

Prva dnevna zapoved Generala Galbatiija

Rim, 31. maja. s. Včeraj zjutraj se je načelnik štaba milice poklonil pred oltarjem padlih fašistov, potem pa je imel raport glavnim častnikom iz Vrhovnega poveljstva in poveljnikom posameznih vrst milice, potem je razglasil naslednjo dnevno zapoved:

»Po Ducejevi zapovedi prevzemam posle načelnika glavnega stana milice. Enzo Galbiati.«

stato affondato — per siluramento — al sud di Siracusa il »Conte Rosso«. La maggior parte delle truppe è stata salvata.

Nell'Africa orientale il nemico appoggiato dall'aviazione ha nuovamente attaccato il nostro ridotto di Uolchehit (Nord di Gondar) prontamente contrattaccato dalle nostre truppe è stato respinto con grave perdite. (Stefani)

tribunama in na čelu vsega polka je stala stara in slavna zastava. Na vojaških stavbah v ozadju pa je bilo videti različna polkovna znamenja. V sredini je bilo Ducejevo geslo: Zaupati, pokoren biti, boriti se.

Trobente so naznanile pričetek maše. Med sv. mašo je igrala vojaška godba. Vsako dejanje službe božje so naznanile trobente, polk pa ga je pozdravil s pozorom. Maša se je končala z molitvijo za Vladarja.

Polkovnik Dal Negro je imel po končani sveti maši ognjevit nagovor na vojake in je med drugim dejal: Dne 30. maja slavimo v naši novi Pokrajini slavo in junaštvo našega polka in naše padle tovariše. Spominjamo se silnih, junaških dejanj in stare slave. Častna priča tega je naša zastava: najvišja odklovanja jo krasi. Sardinski grenadirji so pisali zgodovino Piemonta, zgodovino Soče, Piave, Albanije ter bodo vedno prvi v žrtvah za veličastje ljubljene Italije in Monarhije, za blagor Domovine in Imperija. Zivel Kralj, zivel Duce! — se je razleglo kakor gromovit odmev iz tisočernih grl.

Po poveljnikovem govoru je polk nato zapel v mogočnem zboru narodne himne: Kraljevsko koračnico, Giovinazzo, Savojsko Himno, pesem stare sardinske države in na koncu pesem italijanskega Imperija.

ostanki razpršenih Angležev beže, zasledovani od naših čet, proti južni obali z namenom, da se izognejo z nočnim vkrcanjem na ladje nadaljnji borbi. Zajetih je bilo mnogo ujetnikov ter zaplenjena mnogo materiala, med drugim številna oklopna in motorna vozila, 30 lahkih in težkih topov, kakor tudi velike zaloge. Nemški in italijanski vojni ujetniki so bili osvobojeni.

Nemška bojna letala so v morskoi ožini pri Casu napadla angleške vojne ladje in so potopila dva rušileca. Strmoglaveci so uničili v vodovju v bližini Kreta dve trgovski ladji s skupno 1600 tonami, kakor tudi eno obalno ter eno stražno ladjo.

V Bukarešti se bo 5. junija začela razprava proti voditeljem legionarske vstaje januarja letos. Sodilo jih bo vojaško sodišče.

Na morju med Švedsko in Finsko so opazili zadnje dni več plavajočih min, o katerih ni znano, od kod so prišle. Zaradi tega so švedske in finske pomorske oblasti uvedle strogo nadzorstvo nad vsemi pomorskimi programi med obema državama.

Uradni list francoske vlade prinaša odlok, s katerim je vse imetje generala de Gaulleja, voditelja tako imenovanih »svobodnih Francozov«, zaseženo. General de Gaulle je imel velika posestva po raznih predelih v Franciji.

Visoki Komisar Eksk. Grazioli se je poslovil od tržaškega fašizma

Trst, 31. maja. s. Včeraj dopoldne je bivši fašistijski tajnik za Tržaško pokrajino, sedanji Visoki Komisar v Ljubljani, Eksk. Grazioli izročil posle novemu zveznemu tajniku Petru Pivu. Pri slovesnosti v Liktorski dvorani so bili navzoči: podtajnik Stranke Mezzasoma, prefekt, zastopniki vseh oblasti, tajniki in tajnice organizacij z dežele in zastopniki vseh strankarskih organizacij. Zvezni tajnik Grazioli, ki ga je Ducejevo zapuščanje poklicalo na mesto Visokega Komisarja v Ljubljani, je imel pregleden govor o delovanju tržaškega fašizma, katerega je vodil on pet let. Ustvarjal, ojačeval in izpopolnjeval je vedno bolj razne organizacije, vse z ozirom na delovno ljudstvo. V govoru se je spomnil slavnih Tržičanov, ki so padli v revoluciji in v vseh vojnah, izrazil priznanje njihovim rodbinam, zahvalo Oboroženi Sili ter poslal topel pozdrav vojvodu d'Aosta. Nato je izročil novemu tajniku slavno zastavo tržaške Zveze, kar so navzoči pozdravili z navdu-

šenim vzklikanjem Duceju. Nato je izpregovoril nekaj ognjevitih pozdravnih besed tržaškim fašistom novi tajnik, ki je izrazil upanje, da bo Stranka v Trstu po Ducejevih zapovedih nadaljevala z zmagovitim pohodom. Prefekt Borri je poudarjal razumno in neutrudljivo delo tovariša Graziolija ter nato pozdravil novega tajnika. Končal je z ugotovitvijo, da je danes za vse Italijane prva zapoved zmagati, za slavo domovine in za blagor ljudstva. Nato je spregovoril še podtajnik Stranke Mezzasoma, ki je tajniku Grazioliju prinesel šestitke glavnega tajnika Stranke zaradi plemenite in težavne naloge, za katero ga je poklical Duce in kateri se je tajnik Grazioli posvetil s plemenitim zagonom in s čistimi nameni, kakor so lastni mladim, ki so se rodili in zrasti v ozračju Mussolinijeve Italije. Slovesnost se je končala s petjem narodnih himen ter z vzklikanjem Duceju in zmagi.

Ordinanze dell'Alto Commissario

Disposizioni sui libri scolastici

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto il Decreto 11 maggio 1939 n. 5078/IV del Ministero dell'Istruzione dell'ex Stato jugoslavo, considerata l'urgente necessità di provvedere all'approvazione dei libri da usarsi nelle scuole della provincia di Lubiana:

Art. 1. Nelle scuole di ogni ordine e grado della provincia di Lubiana non potranno usarsi a decorrere dal prossimo anno scolastico libri di letture, antologie, manuali e libri di testo in genere che non siano stati approvati dall'Alto Commissario.

Tutte le approvazioni precedentemente accordate sulla base delle disposizioni finora vigenti sono revocate.

Art. 2. I libri a stampa, della cui approvazione s'intenda chiedere la conferma, devono essere presentati in triplice copia, entro il 31 maggio 1941-XIX alla Divisione IV (Istruzione) dell'Alto Commissariato per la provincia di Lubiana.

I libri non ancora pubblicati di cui si volesse chiedere l'approvazione per l'anno scolastico 1941/42-XX devono essere presentati alla medesima Divisione in tre copie dattilografate entro il 15 agosto 1941-XIX.

Art. 3. Per ciascun libro presentato dovrà essere indicato il tipo di scuola e la classe per cui si chiede l'approvazione.

Art. 4. La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 27 maggio 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana: Emilio Grazioli

Libera circolazione degli automezzi per trasporto della merci

L'Alto Commissariato per la Provincia di Lubiana comunica in data del 29 maggio:

A partire dal 1 giugno a. c. tutti gli automezzi adibiti solamente al trasporto di cose possono liberamente circolare senza essere tenuti a chiedere la speciale autorizzazione.

Angleži so zgradili na Kreti močne utrdbe, niso pa imeli obrambe proti padalcem

Atene, 30. maja. s. Prva poročila, ki prihajajo semkaj o pogojih, v katerih poteka umik angleško-grških čet z otoka Krete, podajajo jasen vpogled v poraz, katerega so doživlele te armade. V gorah, v dolinah in v vaseh so nemške čete pri svojem napredovanju naletele na skladišča streliva, avtomatičnega orožja in na skladowice celad in zaloge vseh vrst, ki so bile namenjene avstralskim in novozelandskim četam. V gorskih prelazih in povprek čez ceste so bile postavljene številne protitankovske ovire, ki naj bi preprečile napredovanje sovražnikovih čet. Vse to je bilo brezuspešno. Na važnejših dominantnih postojankah, ki so bile utrjene, so bili postavljeni topovi in protitankovski topovi, ki so pa ostali neizrabljeni sprito svojkega načina, s katerim so Nemci izvedli svoj napad. Ta način obrambe je pretvoril notranjščino otoka v utrdbo, ki naj bi zagotovila Angležem nezavzetost otoka. Toda roji padalcev, ki so padali izpod neba, so zmedli sovražnika, ki ni našel primerne sredstva za protiobrambo in se je takoj znašel ogrožen od vseh strani. Naglica nastopa padalcev je povzročila med Angleži veliko zmedo. Po prvih valovih padalcev so prišli še

drugi, ki so se spustili na točke, kjer je bila obramba najbolj uporna, ter po 10 urah trde in krčevite borbe strli sovražnikov odpor.

Veliko je bilo število trupel Grkov, Angležev, Novozelancev in Avstralcev, ki so ostala nepokopana in eicer ne samo na prostoru, kjer je prišlo do prvih spopadov, temveč tudi v gorah, kamor so mnogi oddelki odšli, ne da bi mogli upati na daljši odpor napadajočemu sovražniku.

456 Italijanov in Nemcev, mornarjev, ki so bili internirani pri New Yorku na otoku Ellis Island, so sedaj odpeljali v koncentracijsko taborišče. Večji del Italijanov so odpeljali v taborišče Missona v državi Montana, Nemce pa v taborišče Lincoln v Dakoti.

Angleška torpedovca »H57« in neka podmornica sta prispeli včeraj v Gibraltar na popravilo. Obe bojni ednici sta zelo poškodovani.

Na Tangerju in La Linea so začeli Angleži izseljevati svoje rojake. Bilo je mnogo pritožb, ker se je dosegel večkrat dogajalo, da so Angleži prepeljali družinske člane ločeno v najrazličnejše smeri.

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

Ni imela časa, da bi mu ugovarjala. Niti za to ni imela časa, da bi ga zavrnila s kakšno zbadljivko.

»Hotel sem ti le reči...«

»Vrni se čez eno uro. Iti moram. Če me ne ubogaš, te sploh nočem več videti. Izginil!«

S kislim obrazom se je uklonil njeni odločni zapovedi.

Oktober ni utegnula počakati niti toliko, da bi izginil za vrati hotela. Pomešala se je med množico, ki je hitela v smeri proti šoli. Da bi ne zašla, je vprašala neko žensko, kje je šola.

Povsod je bilo vse polno orožnikov. Ljudje, ki so očividno bili tuji, so se začudeno spogledovali z uniformiranimi orožniki.

Šola je bila precej veliko poslopje iz rdeče opeke. Krog in krog so jo obdajale majhne lesene hišice, ki pa so bile tako številne, da so tvorile celo predmestje, ki je celo nosilo lastno ime. Ženska, katero je vprašala za pot, ji je povedala, da se to predmestje imenuje »Lutherville«.

Cesta je bila v bližini šole še precej prazna. Le malo ljudi je srečala in nekaj voz, ki so hiteli v mesto, iz katerega se je ona pravkar oddaljila.

O Robinu nobenega sledu.

... Nato naprej iz mesta. Skušal te bom ujeti,« je bilo napisano v sporočilu. Šla je torej dalje. Kmalu je tudi predmestje ostalo za njo. Na obeh straneh so se raztezala žitna polja. Med njimi pa so bile raztresene številne kmečke hiše. V daljavi so se dvigale visoke gore.

Obstala je in se usedla v travo kraj ceste. Pol-

na pričakovanja se je ozirala po cesti, po kateri je prišla. Nikogar ni bilo videti. Le tu pa tam je pripotil kakšen voz, ali pa jo je kakšen avtomobil zavil v oblak prahu.

Zagledala je star tovornj avtomobil, ki se ji je bližal z usmiljenja vredno počasnostjo. Pri krmilu je sedel prav majhen možiček; sprva je mislila, da je še deček. Tudi potem se je poznalo, da je voz že zelo star in izrabljen, ker je motor delal pravcati peklenjski trušč. Ko se ji je še bolj približal, je hrum bil podoben grmenju topov.

Sofer je bil, kakor že rečeno, izredno majhen možiček s sivo brado in z velikimi naočniki. Njegov obraz je izražal izredno trdovratnost in odpornost, kakor da bi le napor njegove neuklonljive duše gnal vozilo naprej.

Dober pešec bi njegov voz skoraj mogel prehiteti. Ko je prispel že skoraj do nje, je ropot bil naravnost oglušujoč. Sofer je okrenil glavo proti njej in jo prošeče pogledal. Notranjščino vozila so zastirale zavese.

»Oktober!«

Z rahlim krikom se je okrenila. Zavese so od zadaj bile razgrnjene. Zagledala je Robinov obraz in njegovo iztegnjeno roko. Planila je k njemu. Oprijela se je za rob voza in on jo je potegnil kvišku.

»Pazil!« ji je dejal. »Imava goste.«

V polmeti je zagledala Rdečebradca in njegovega debelega tovariša. Sedela sta na tleh z zvezanimi rokami in s hrbotom obrnjena drug proti drugemu.

»Lahko se jima vsedeš na glavo, če te veseli,« ji je smeje zakričal Robin.

Moral je kričati, ker je ropot avtomobila bil hušji kot grmenje topov,

Novice s Hrvaške

Zagreb, 31. maja. s. Včeraj je Pavelič sprejel muslimansko odposlanstvo Bosne, ki mu je sporočilo pozdrave muslimanskega prebivalstva. V odgovoru je Pavelič pozdravil pomen Bosne, ki je naravno središče Hrvaške. Poudaril je, da brez Bosne ni niti Hrvaške niti hrvaškega naroda. Objubil je tudi, da bo naredil potovanje po Bosni, v kolikor mu bodo službeni posli to dovoljevali.

Zagreb, 31. maja. s. Več višjih uradnikov državne uprave je bilo iz Zagreba, premeščenih v Banjaluko. Tja se je preselilo tudi že ministrstvo za gozdove in rudnike.

Zagreb, 31. maja. s. 1. junijem se bo delno odprl poštni in železniški promet med Hrvaško in Nemčijo. Železniške in poštne zveze med Hrvaško in Madžarsko pa že v popolnem redu polujejo.

Nov hrvaško-italijanski slovar

Zagreb, 31. maja. s. Na pobudo zavoda za italijansko kulturo je znani hrvaški filolog prof. Mirko Deanovič s sodelovanjem več uglednih italijanskih znanstvenikov po dolgem času in skrbni pripravi dokončal velik hrvaško-italijanski slovar, ki ga bo izdala znana knjigarna St. Kugli v Zagrebu. Slovar, ki predstavlja najbolj odlično delo svoje vrste, bo izšel v najkrajšem času in v elegantni tiskarski opremi. Delo je bilo sestavljeno na leksikonski osnovi in je v celoti hrvaško, odstranjeni pa so vsi odvečni srbski izrazi in na čistost jezika so posebno pazili in eicer so se ravnali po navodilih posebne hrvaške komisije, ki je bila ustanovljena v ta namen.

Povrh tega dela bo italijanski kulturni zavod izdal tudi italijansko slovnico za Hrvate, ki obiskujejo italijanske tečaje v kulturnem zavodu. To slovnico bodo rabili tudi pri radijskih tečajih italijanskine, katere bo italijanski kulturni zavod oskrbel preko zagrebške radijske postaje.

Ameriška javnost je izgubila orientacijo

Washington, 31. maja. s. Med člani kongresa se množe negotovosti in nasprotja sprito govora predsednika Roosevelta in zaradi njegovih izjav časopisom o konvojih in o nevtralnem zakonu, kajti vse te izjave niso dosegle drugega, kakor da so povzročile še večjo zmedo, ki je posebno značilna za sedanje življenje v Ameriki. Notranji položaj je danes, pravijo v nekaterih krogih, mnogo težji kakor pa kdaj prej in javnost je glede smeri, v katero naj krenejo Združene države, razcepljena bolj kot kdaj koli. V vsej državi so ljudje zmedeni, kajti prijatelji posega Amerike v vojno kakor tudi nasprotniki te politike so pričakovali, da bo predsednik Roosevelt v svojem govoru podal jasne in nedvoumne izjave. Takšno stanje duhov je dobilo svoj izraz tudi v ameriškem kongresu. Za primer se da navesti usoda izjave, katero je dal zelo goreči senator vladne večine Pepper, ki je rekel, da mora senat brezpogojno odobriti predsednikov govor. To izjavo so obsodili ne samo nasprotniki posega v evropsko vojno, temveč tudi mnogi člani vladne večine, ki so rekli, da takšna izjava ni bila na mestu. V hodnikih kongresa imenujejo senatorja Peperja »majordoma Bele hiše«. Ta obsodba Peperja gotovo ni usla predsedniku Rooseveltu, ki se je umaknila iz Washingtona in je odšel na odmor v svoj Hyde park.

V Franciji je vse vino zasegla država

Bern, 31. maja.

Iz Vichyja poročajo, da je zaradi popolnega pomanjkanja vina na francoskem trgu in ker so omejitve glede uporabe živil dvignile potrošnjo vina, vedno težje ugoditi prošnjam odjemalcev. Francoska vlada je zato izdala vrsto zelo strogih ukrepov. Vse razpoložljive količine vina, pridelanega leta 1940 ali prej, kolikor ga je več kot za domačo porabo, se morajo do 15. septembra dati na razpolago državi, da jih bo ona razdeljevala, kakor se ji bo zdelo potrebno. Vse vino, ki do 1. septembra ne bo prodano, bo zasegla država.

Irski odpor proti uvedbi obvezne vojaške službe

Dublin, 31. maja. s. Ob priliki angleškega poskusa, da bi izvedli popis prebivalstva v Severni Irski za vojaške vpoklice, so irski nacionalisti izdali poseben proglas, v katerem poudarjajo nujnost odpora proti temu poskusu, ki da je dočela nezakonit. Proglas dalje poudarja, da je Ulster prepričan, da ga v tem boju podpira ves irski narod doma in zunaj. Popis je odredila vlada v Belfastu, ki ne dopušča svojim policijskim agentom in svojim ljudem, da bi se vpisali v britansko vojno, pač pa bi rada s popisom prizadela skoro izključno nacionaliste katolike in bi se na ta način znebila svojih nasprotnikov. Nič ni bolj ponižujoče, nadaljuje proglas, kakor služiti v vojski tuje države. Po drugi strani pa britanska vlada ne more obvezati nobenega Irca za vojaško službo na nobenem delu Otoka. To bi bilo isto, kakor če bi Nemčija vzela v vojaško službo vse narode,

Dan Statuta

Jutri, 1. junija, na praznik Statuta, bodo vsi javni uradi razobesili državno zastavo, ki bo razobesena od jutra do večera. Tudi mesto bo v zastavah.

To je obletnica ustanove, ki jo je dal Kralj Karel Albert svoji državi leta 1848. To je bila prva ustava nove Italije, ki je po uvidenosti svojih naprednih Vladarjev začela tedaj stopati na pot do svojega zedinjanja in bodoče veličine. Ta dan je važen zgodovinski datum v boju za zedinjenje in povečanje Italije, zaradi tega ga vsa država še danes praznuje slovesno.

V treh vrstah...

Letos ne bo ljudskega štetja v Italiji. Stetje bi sicer moralo biti, ker tako zakon določa, vendar pa ga ne bo, ker je Italija v vojnem stanju in se povsod hrabro bojuje.

V četrtek se je v Zagrebu pričela gospodarska konferenca med italijanskim in hrvaškim gospodarskim zastopstvom. Komisija je razpravljala mnogo še o drugih aktualnih vprašanjih, ki zadevajo obe državi.

Na binokstni ponedeljek bodo trgovine v Trstu odprte, to pa samo do ene popoldne.

Pogajanja med svobodno Hrvaško in Madžarsko glede ureditve železniškega prometa so bila te dni končana. Pogajanja so uspela. Izdelali bodo nove tozadevne tarife. Madžari bodo odprli podružnico Urada za zunanjo trgovino v Zagrebu. 30 spalnih voz od 40, ki jih je obratovalo na ozemlju bivše Jugoslavije, jih je ostalo na Hrvaškem. Te spalne vozove bo uporabljala hrvaška družba za spalne vozove.

Denarni zavodi na Hrvaškem morajo ministru za narodno gospodarstvo predložiti izkaz o stanju gotovine in inozemskih valut ter deviz vsakih 10 dni.

Slovesna pripojitev Spodnje Štajerske Veliki Nemčiji bo šele meseca oktobra. Zrej mora biti namreč urejena celotna upravna ureditev spodnještajerske pokrajine.

Eno in pol kg moke dobi vsaka oseba na Sp. Štajerskem na teden. Masti dobi 75 dkg na teden. Namesto olja pa lahko dobi vsakdo maslo ali margarine. Šlakorja dobi vsaka oseba 90 dkg. Mesa dobi štiričlanska družina na teden 125 dkg. Meso se prodaja pa le dvakrat na teden. Govedina s kostmi pa stane 36 din kg.

Prijava letalcev hrvaški vojski. Poveljništvo zračnih sil objavlja, da se morajo vsi rezervni letalski častniki in podčastniki, ki se doslej še niso prijavili, takoj javiti mobilizacijskemu odseku poveljstva zračnih sil hrvaške vojske.

V djakovski cerkvi letos ne bo birme. Ker je bil pouk na mnogih šolah zaradi izrednih razmer prekinjen, tudi v djakovski školi letos ne bo birme.

Kje povsod ne smejo biti židje v Zagrebu. Zidom je prepovedano zadrževati se na severnem delu mesta, dalje na vseh javnih sprehajališčih in po parkih in pa v središču mesta.

Zagrebska cestna železnica graditve nove delavnice. Mestna občina je začela graditi nove železniške delavnice, ki bodo v Ožalski ulici. Ozemlje bo merilo 18 ha. Tu bo nastalo kar majhno mesto. Sedaj bodo vedno remiz, upravno poslopje in pa delavnice za cestno železniške vozove.

Na oba binokstna praznika bo Postojnska jama svečano razsvetljena, kakor je to vedno na ta praznik. Vstopnina znaša 3 in pol lire za osebo, za otroke pa 2 lire. Vstop v jama bo dovoljen samo popoldne od 3. do 6. ure.

Za hitreje asfaltiranje hodnikov smo zadnjih brali nasvet, naj bi mestna občina nabavila še en voz za kuhanje asfalta ali pa naj spet začne uporabljati kolce, ki so prej služili v ta namen.

Dobro mišljeni nasvet pa ni več potreben, ker je letos tvrda A. Res, ki v Ljubljani po pogodbi asfaltira hodnike, napravila v Ljubljani svojo tovarnico za kuhanje in pripravljavanje asfaltne mešanice, da lahko na dan napravi 150 kv. m. asfaltiranih hodnikov. Prejšnja leta smo pa na dan lahko dobili samo po 80 kv. m. hodnikov. Delo torej letos gre še enkrat tako hitro od rok kakor prejšnja leta. Stabilni kolci, ki so prej služili za kuhanje, so pa dali za 80 kv. m. asfalta na dan ter bi zato njihova uporaba nikakor ne bila več ekonomična.

ki jih je zasedla. Voditelj nacionalistov je poslal kardinalu Macoryju in vsem katoliškim škofom zahvalno pismo Ulsterskih Ircev, ker so odločno in takoj nastopili proti popisu, Nacionalistični list »Irish Press« piše o proglasu nacionalistov, da se irsko ljudstvo ne misli udeležiti popisovanja, ker ve, da so z njim vse ljudje, ki dajo na svojo čast in kateri so pripravljani braniti neodvisnost svoje domovine. List zaključuje, da Ircl ne morejo imeti v bitki, v katero so se spustili, boljšega vodnika kakor pa kardinala Macoryja in katoliške škofo. Vladni informacijski urad pa je sporočil, da je predsednik vlade razpravljal z voditelji strank o vprašanju popisovanja. Proti temu angleškemu koraku so združene vse zdrave sile države, Angleži bi namreč radi prisilili Irsko, da bi se borila na njihovi strani za njihove koristi.

X.

Ko je mr. Robln Leslie Beausere zapustil svojo ženo, se je napotil proti pošti. Imel je v žepu dva dolarja in pol in je bil odločen, da se na najlažji način otrese vseh skrbi. Vendar pa ni bilo tako lahko najti pot, ne da bi povpraševal; njegova govornica pa je bila tako izdajalsko angleška. Nekaj pa je na svojem potovanju je pridobil; poznal je okolico že precej dolgo. Na zidu poleg neke trgovine z železnino je zagledal plakat, ki je hvalil lepoto in druge odlike zemljišče v okolici mesta. Pod tekstom pa je bil narisana zemljevid mesta in okolice. Na eni izmed cest, ki so vodile iz mesta, je stal napis: »Proti Ogdensburgu.« Saj je bil Robin namenjen prav v Ogdensburg.

Razen ktna, se je mesto ponašalo tudi z gledališčem. Robin je to izvedel prej, kot je videl kričeče lepake, ki so naznanjali zadnjo novost: »Grehi matere in jo slavili kot najpretseljivše žoligro ljubezni, sovraštva in ženske požrtovalnosti, kar so jih je v zadnjem času predvajalo v Ameriki.

Zagledal je dva možakarja, ki sta se precej glasno prerekala. Eden je bil voznik, ki je najbrž pripeljal kulise za to znamenito dramo. V drugem pa ni bilo težko spoznati ravnatelja in obenem glavnega igralca tega znamenitega gledališča.

Robin si ni upal približati se, da bi izvedel za vzrok njunega prepira, ker se je okoli njiju zbirala vedno večja množica ljudi. Zelo verjetno je bilo, da je vzrok prepira bila kakšna denarna zadeva.

Bele ko se je hotel oddaljiti, je opazil, da je na cesti mnogo več policije, kot bi za takšen praznik bila potrebna.

Dva moža, ki sta šla pred njim, sta očividno

bila detektiva. Eden izmed njiju je vzel z glave klobuk, in videli so se njegovi valoviti lasje peščne barve. Zivahno sta se pogovarjala. Robin se jima je približal.

... Ze deset let ne. Zadnji slučaj je bil, ko je Mickey prerezal oskrbniku vrat, prav tako, kot temu potepuhu.

To je Robinu zadostovalo. Več ni hotel slišati. Našli so truplo. Čeprav nihče ni imenoval njegovega imena, je bil prepričan, da je policija zasledovala njega. Iskali so ga tukaj, ker so vedeli, da je v mestu ali pa se jim je zdelo zelo verjetno, da ga bodo našli kje v bližini.

Kmalu nato je dospel do pošte. Vzel je brzojavni obrazec, stopil k pisalni mizi in se zamislil. Bilo mu je zelo neprijetno odposlati takšno brzojavko. Hotel se je podati, vrniti se sredi pota — toda, saj se je moral ozirati na svojo ženo!

Začel je pisati, a je hipoma prenehel. Kaj mu je prav za prav koristila brzojavka, če ga aretirajo zaradi umora? Postalo mu je kar vroče, ko je pomislil na vse mogoče posledice takšne aretacije.

V hipu se je odločil. Napisal je nekaj vrstic za svojo tovaršico in se ozrl, če bi našel koga, ki bi ji nesel sporočilo.

Prav takrat je neki deček oddal brzojavko in hotel oditi. Robin mu je pomignil. Deček je njegovo znamenje razumel in se mu približal.

»Tu imaš pet in dvajset centov, fantič. Vzeml ta list in ga izroči mladi gospel, katero boš našel pred lekarno.«

Ko je sel odšel, se je Robin počasi napotil proti izhodu. Tu je našel na nekega človeka in se umaknil, da bi mu pustil prost prehod.

»Dobro jutro!«

[Dalje]

Iz moderne slovenske umetniške razstave v Jakopičevem paviljonu

Francis Gorišek: Sramežljivi Amor — Amore pudico

Jutri ob 11 bo vodstvo po razstavi. Vodil bo slikar g. Stane Kregar.

Prekopi med Donavo in glavnimi nemškimi rekami

Z ladjami se bodo lahko vozili od Baltiškega in Severnega morja čez Evropo v Črno morje

V glasilo nemškega prometnega ministra, »Grossedeutscher Verkehr«, je izšel pred nedavnim članek, v katerem pisec razpravlja o priključitvi jugovzhodne Evrope k nemškemu omrežju vodnih poti. V njem med drugim pravi naslednje:

Glavna žila evropskega jugovzhoda je Donava. V novi Evropi bo ta reka dobila zvezo z vsemi večjimi nemškimi rekami po prekopih. Med vsemi temi prekopi pa bo vsekakor najvažnejši tisti, ki bo vezal Donavo z Odrom. Ta pomembna dela niso več samo v načrtu, pač pa so se tudi že začela izvajati. Kadar bo prekop dograjen, bodo ladje lahko plule po njem nemoteno od Stettina do Črnega morja, in ta pot je dolga 2900 km. Prekop bo zgrajen v tako velikih izmerah, da bodo po njem lahko plule tudi večje ladje, do 1200 tonske.

Največja dvigalnica za ladje na svetu

Zaradi velikih višinskih razlik ob južnem izhodu prekopa bo seveda treba zgraditi primerno dvigalnico za ladje, in sicer pri Slavici. Ladje bodo tu lahko dvigali do 47 m in bo potem takem sposobnost dviganja za 11 m višja, kakor pa jo ima največja dosežana tovorna dvigalnica na svetu, ki je zgrajena v Niederfinowu. Zdjaj so tudi že ocenili, kakšen bo bodoči promet po tem novem prekopu. Pravijo, da bo prekop Donave—Odra

znogel letno do 10 milijonov ton prometa. Od obeh spojnih prekopov za promet med Odrom in Donavo, so prekop, ki nosi ime po voditelju Nemčije, že izročili njegovemu namenu.

Dalje so zdaj izdelani načrti tudi že za prekop

med Odrom in Vislo.

S pomočjo tega prekopa bo priključeno nemškemu rečnemu omrežju vzhodne gorenjsko industrijsko področje, po možnosti pa bo vzpostavljena rečna zveza preko Dajestra tudi s ruskim rečnim omrežjem. Kadar bosta oba omenjena prekopa dograjena, se bo promet in s tem izmenjava trgovskega blaga lahko v izredni meri povečala. V zvezi s temi velikopoteznimi deli pa bo seveda treba poskrbeti za primerno uravnavo tako Odra same. Tudi s temi deli so že začeli. Odra bo treba regulirati predvsem od Kosela do Vratislave. Da se doseže potrebna višina odrine vodne gladine, bodo zgradili pri Stawerderju velik jez, za katerim bo lahko do 80 milijonov kub. metrov vode. Takšen jez, oziroma zaporo nameravajo poleg tega zgraditi še na nekem drugem mestu.

Velikanski novi jezovi na Češkem

Tretja važna nemška reka, ki mora dobiti večno zvezo z Donavo, pa je Laba, ki izvira na Češkem. Vendar se tisti, ki delajo takšne načrte, še niso zedinili o tem, ali naj drži prekop med Labo in Donavo preko Vltave (Praga—Budějovice—Donava), ali pa naj zgrade pomolni prekop od Pardubic ob Labi preko Prerava o bodočem prekopu Odra—Donava. Tudi Labo bo zaradi takšnih javnih del treba primerno regulirati, oziroma zvišati njeno gladino. V ta namen bodo morali, zlasti na Češkem zgraditi nove velike jezove. Mislijo, da bo sčasoma mogoče zgraditi takšne jezove v češkomoravskem protektoratu. Zamisljajo si jih v tolikšnih izmerah, da se bo za vsakim od njih lahko nabralo tudi do dve milijardi kub. metrov vode. Pravijo, da so tudi načrti za ta dela že gotovi in se bodo dela prav v kratkem začela, v kolikor se še niso.

Ti načrti so vsekakor velikopotezni in se ne oziirajo prav na nobene ozemeljske nevesočnosti, na katere bodo graditelji gotovo naleteli. Po končanih delih bodo na ta način vse glavne nemške reke po prekopih zvezane z Donavo in tako z vsemi kraji, skozi katere Donava v jugovzhodni Evropi teče. Ladje bodo lahko plule brez ovir iz Baltiškega in Severnega v Črno morje in od tod dalje na Srednji Vzhod, zlasti še, ko zdaj drugih ovir, s kakršnimi je bilo včasih tudi treba računati, ni več.

Campo di operazioni all'Oriente — Z bojišča na Daljnem Vzhodu

Soldati giapponesi costruiscono in fretta un ponte provvisorio — Japonski vojniki z vso naglico grade zasilni most.

Zgodba o tujem dobrotniku — ki si ni mogel izbrati žene po svojem srcu

Veliko, nadvse prijetno presenečenje je doživelo devetnajst mladih ameriških zaročenk iz mesta Baton Rouge v Luisiane, ki so bile vse po rodu Bretonke. Doletela jih je nenadna ta sreča, da so prejele vsaka po sto dolarjev. To je bila njihova dota, ki jo jim je bil že več ko pred sto leti v svoji zapuščini namenil nek nesrečni samec po imenu Giulio Poindras.

Zivljenjska zgodba tega tujega dobrotnika je zel opisana. Bil je Giulio Poindras bretonski trgovski potnik, ki pa je imel to smolo, da je bil skoro vedno brez denarja. Ni pa se mogel poročiti tako, kakor bi se bil rad. Zaljubljen se je bil v neko revno dekletko. Njeni starši namreč niso bili toliko premožni, da bi dekletu lahko dali toliko dote, kolikor je bilo v tistih časih po francoskih običajih strogo predpisano. Potujoči trgovec se je običajno strogo predpisano. Potujoči trgovec se je potem izselil v Ameriko ter tam postal bogat. Ni pa nikdar pozabil na svojo domovino in zlasti ne na tiste, ki so bili njegovemu srcu najbližji. Pozabil ni mogel na svojo nesrečo, ki jo je imel, ko se je hotel poročiti, pa se samo zaradi tega, ker je bila njegova izvoljenka preveč revna, ni mogel.

V Ameriki je Giulio Poindras ostal vse do svoje smrti. V svoji oporoki pa je volil 30.000 dolarjev v ta namen, da se iz te vsote ustanovi sklad, iz katerega bi dobivala doto mlada revna bretonska dekleta iz župnije Baton Rouge v Luisiani.

Kupčija z monokli v znamenju sedanje vojne

Vpliv sedanje vojne je menda res segel na vsa polja človekovega udejstvovanja ne samo v Evropi, kjer se ta vojna v veliki večini odigrava, pač pa tudi v Ameriki, o kateri gotovo ni lahko reči, ali in kdaj se bo v to vojno tudi sama neposredno zapletla in jo tako res spreminila v drugo svetovno vojno. Pa to je druga stvar. Pozabavamo se malo rajši nad poročilom, ki dokazuje, kako je sedanja vojna vplivala tudi na ameriško trgovino z monokli...

Poročilih iz New Yorka je namreč »Društvo optikov« ugotovilo, da je v zadnjem času kupčija z monokli izredno dobra in da zdaj newyorški optiki prodajo najmanj dvakrat toliko monoklov, kot pa so jih v prejšnjih, mirnejših časih. Zaradi vojske je prišlo v Ameriko veliko številno izseljencev iz Evrope, beguncev, izgnancev in podobno. Mnogo je med njimi takšnih, ki se tudi zdaj, ko so v Novem svetu, niso hoteli odreči stari navadam, med katerimi je tudi uporabljanje monoklov. Pravilo, da se je res vprav zaradi tega velikega dotoka tujcev kupčija z monokli tako zboljšala. Največ da jih tujeji pokupijo in sicer takšni, ki ne kažejo, da bi se jim zaradi vojnih časov kdaj kaj slabše godilo, ali vsaj, da si ne bi mogli privoščiti za življenje res potrebnih stvari. Po podatkih, ki jih navaja omenjeno ameriško »Društvo optikov«, pokupijo do 80 odstotkov monoklov tujeji, ostale pa jara gospoda in lažmilijonarji, ki jih je po washingtonskih hotelih vse polno in ki med njimi marsikdo konča svojo življenjsko kariero pred sodiščem.

Spomenik slovitomu danskemu pomorščaku Behringu

Preteklo je zdaj že 200 let, odkar je umrl slovit danski pomorščak Vitus Behring. To je mož, ki je v službi nekdanje ruske mornarice odkril morskoli preliv med Azijo in Ameriko ter v njem tudi doslej neznan otok, ki sta oba po tem slavnom danskem pomorščaku tudi dobila svoje ime — Behringov preliv in Behringov otok. Zdjaj pa je sovjetski ljudski komisariat za vojno mornarico sklenil postaviti spomenik na grobu velikega pomorščaka. Spomenik bo stal na Behringovem otoku, kjer je slovit Danec pred 200 leti umrl.

Novi podatki o angleških izgubah na morju

Rim, 30. maja s. Angleško pomorsko poveljstvo se je odločilo večer priznati tri nove potopitve, in sicer pravi v svojem poročilu, da je bila v bojih za Kreta potopljena 8000 tonska križarka »York«, dalje pomožna vojna ladja »Patiac« ter 1870 tonski rušilec »Mashona«, ki je bil polopljen v boju z nemško oklopnico »Bismarck«.

Novozelandski ministrski predsednik Fraser se je pri avtomobilski vožnji med Aleksandrijo in Kairo ponesrečil ter bil ranjen. Hude poškodbe je dobila večina njegovega spremstva.

Plemenita oporoka bogatega šveda

Otrokom je zapustil le del zapuščine — ker se je bal, da jim preveliko bogastvo ne bi prineslo nesreče

Te dni je umrl premožni švedski industrijalec, ki je bil kljub svojemu dobremu položaju daleč naokrog znan po svoji veliki skromnosti. Pred svojo smrtjo je naredil oporoko, ki zlasti njegove najbližje sorodnike ni malo presenetila in najbrž z njo tudi niso bili preveč zadovoljni. Še v tej oporoki se vidi vsa plemenitost, ki je v življenju odlikovala tega uglednega industrijaleca.

Mož se je pisal Adolf Lindgreen. V svojem življenju se je imel priliko nešteto krat prepričati, da ni dobro, če kdo brez lastnih zaslug podeduje le preveč denarja, kajti takšni ljudje postanejo le prevečkrat vprav zaradi tega, ker se preveč zavedajo, da so bogati, najbolj nesrečni. Denar ljudem najpogostokrat prinese nesrečo, tega se je stari Adolf Lindgreen dobro zavedal. Njemu se sicer to ni zgodilo, kajti on je znal živeti tako,

kakor se človeku spodobi in je poštenega človeka tudi vredno. On sam si je s poštenim in vztrajnim delom takorekoč iz nič ustvaril veliko premoženje, ni pa hotel, da bi njegovi otroci vprav zaradi tega, ker bi preveč podedovali, postali nesrečni. Zato je v svoji oporoki določil takole: Svoji otrokom je zapustil le toliko, da bi si lahko ustvarili trden položaj in ne bi trpeli pomanjkanja, seveda če bodo pridni, skrbni, pošteni in delavni tako, kot je bil njihov oče. Iz ostale zapuščine pa je ustanovil poseben sklad 6 milijonov kron, torej kakih 100 milijonov dinarjev, iz katerega naj bi dobivali podporo vsi tisti mladi, pošteni in delavni ljudje, ki nimajo toliko sredstev, da bi si lahko ustvarili primerno existenco. Nadaljnja dva milijona kron pa je namenil ustanovam, ki skrbje za zboljšanje in pospeševanje poljedelstva.

Kadar obhajajo svatbo marsejski potapljači:

Z dna morja so mu prinesli poročna darila

Te dni so imeli v Marseilleu dokaj nenavadno poroko. Prav za prav je bila poroka približno takna kot vsaka druga, le darila, ki so jih ženinu, oziroma že mlademu možu nanosili skupaj njegovi stanovski tovariši, so bila nenavadna.

Oženil se je namreč v Marseilleu mladi potapljač Tonin, kakor so ga tovariši klicali. Dosti časa ni imel za razne slavnosti, recimo za fantovščino in je takorekoč komaj utegnil iti pred oltar, kajti potapljači so v marsejskem pristanišču zdaj zelo zaposleni, zlasti še, ker jih je vsega skupaj le kakšnih dvajset. Dosti počitka si zato ti »podvodni« možje nikdar ne morejo privoščiti. Velikanski žerjavi neprenehoma spuščajo pod vodno gladino ogromne količine cementa in ga odlagajo na določena mesta, kjer potem nadaljujejo to delo potapljači. Zato je tudi naš Tonin res komaj utegnil iti k svoji lastni poroki.

Bolj zanimivo je, kakšno presenečenje so Toninu pripravili njegovi tovariši. Priredili so njemu na čast najprej veselico, na katero so prišli z vsemi svojimi družinami. Ženin Tonin je malo pred poroko hitel na nevestin dom. Komaj je prestopil hišni prag, je naravnost osupnil od nenavadnega presenečenja. Tja so namreč njegovi prijatelji prinesli dokaj nenavadna poročna darila. Nakupili jih niso bili morda po raznih trgovinah, kakor to delajo drugi ljudje, če hočejo koga za poroko posebno razveseliti, pač pa so jih nabrali — recite, če niso bili iznajdljivi — kar na dnu Sredozemskega morja.

Marsejski potapljač Maura, ki velja tam za prvaka v potapljanju — spustil se je bil namreč pri neki priliki 65 m globoko — je privlekel z dna morja šest kilogramov težkega jastoga, ki ga je dobil 13 m globoko v morju. Drugi so Toninu prinesli za poročna darila razne druge morske živali, kakor ribe, ki veljajo za pravo redkost. Vsak se je potrudil, da bi poiskal na čudovitem morskem dnu čim večjo posebnost. Med vsemi najoriginalnejše pa je bilo darilo, ki ga je Toninu dal mlad potapljač-začetnik. Pripeljal je na novi Toninov dom poln voz vreč najboljšega premoga-antracita. Nabral ga je bil na dnu morja v marsejskem pristanišču in ga, čeprav s precejšnjo težavo, le spravil kar lepo število vreč na suho. To torej ni bilo samo nenavadno, pač pa tudi, zlasti še za sedanje čase, od sile praktično darilo.

Veselo svatbo se je udeležil tudi Toninov gospodar Augusto Marcellin, nekak starešina med marsejskimi potapljači. Kljub svojim 75 letom stanosti se še vedno kaj rad spušča v morje. To pa ni samo »mož morja«, pač pa bi ga lahko imenovali tudi »rečnega« in »jezerskega« junaka. Rečnega zato, ker je v neki tekmi na progi Lyon-Cannes zmagal z motornim čolnom, s katerim je dosegel hitrost 75 km na uro. Ime »jezerskega« junaka pa si je stari Augusto Marcellin zaslužil, ko se je v potapljaški obleki spustil na dno nekega alpskega jezera, ki leži 2.500 metrov visoko v gorah, da bi ga raziskal.

Maršal Italo Balbo:

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo

Ubogi telegrafist Stemperini ni vso pot od kraja nesreče do letališča delal drugega kakor, da je vpil svojo vero v italijansko letalstvo, čeprav je bil v usmiljenju vrednem položaju. Celot v trenutku, ko so ga pripeljali na letališče, je imel toliko moči, da se je dvignil na komolce in zakričal:

»Vem, da moram umreti. Živela Italija! Živel fašizem! Živelo letalstvo!»

Telefoniral sem profesorju Bastianelliju, odličnemu in pogumnemu letalcu ter kirurgu svetovnega slovesa. Vedel sem, da bo takoj odgovoril na moj klic. Pred letom dni je iz Rima odletel naravnost v Bengazi, da je operiral nekoga, ki se je ponesrečil pri poletu. Po telefonu sem mu na kratko povedal o dogodku pri Orbetellu. Brez besedi je privolil, da bo odletel z mano na letalu »S59«, ki je v prvih popoldanskih urah že bilo nad Tirenskim morjem.

Ko sva prišla na letališče v Orbetellu, so nas z izrazom ginjene hvalečnosti sprejeli poveljnik Maddalena in častniki. Pa narednik Stemperini je bil že mrtev.

Odšli so med ranjence, ki so jih z ljubeznijo sprejeli v mestno bolnišnico. Brž sva pogledala stotnika Baldinija. Ta hrabri človek ni od trenutka, ko je padel, imel druge misli, kakor tisto, ki jo je ponavljal z glasom, strdim od razburjenja: mislil je na ranjene tovariše ter na to, da mu ne bo mogoče udeležiti se poleta. Tudi stotnik Ambrosini je ženi, ki je pritekla v bolnišnico, takoj dejal z grenkobo na obrazu:

»Marija, zbogom polet!»

Ko je profesor Bastianelli pregledoval njihove rane, sem prisrčno govoril obema častnikoma, da bi ju reši mučne bojazni, v kateri sta bila.

Tudi strojnik Zoboli, mož ena in štiridesetih let, sivih las, je kazal junaškega duha. Rekel mi je:

»Jaz pa, jaz pa bom prav lahko šel na polet...«

Poklonili smo se mrtvemu, ki se bo prihodnji dan kot bleščeč vzgled hrabrosti vrnil na večni počitek v zelene in sladke doline svoje rojstne Umbrije.

Spregovoril sem na kratko častnikom. Nezgoda jih je užalostila, toda ni jim omajala vere in volje, da hočejo za vsako ceno uspeti.

Pet dni potem je gnezdo orličev v Orbetellu spet začelo z mrzličnim utripanjem pripravljalnega dela. Postanek je bil trd in žalosten zaradi smrtnega boja, ki ga je bil nepozabljivi stotnik Magdalo Ambrosino, ki je z imenom domovine na ustnicah umrl opoldne 30. novembra in so ga s tovariši vred pokopali ob bleščecem se Tirenskem morju, v zemlji divje Marenne, na pokopališču sv. Vincenca.

5.

Slovo od Duceja

Dne 8. decembra zjutraj sem se poslovil od Duceja. Bil je za svojo delovno mizo v Beneški palači, v Mantegnovi dvorani, ki se po igri perspektive zdi, kakor velik trg s stebri, med katerimi se odpira na ven in na daleč.

Ducejevo oko preseneti obiskovalca, ki vstopi na skrajnem koncu dvorane in ga omagnetni z lesketajočim se pogledom, ko gre precej dolgo po dvorani.

Razložil sem Duceju, kje so naše priprave in dejal samo:

»Pripravljeni smo.«

Povedal sem mu tudi, da se bom naslednji dan preselil v Orbetello, da bi v zadnjih dneh pričakovanja živel s tovariši, ki me bodo spremljali na poletu. Slovo je bilo zelo genljivo.

»Sem ob tebi že petnajst let. Živel sem življenje skoraj skupno s tvojim, od boja za poseg v vojno leta 1914, med vojno,

med revolucijo in vseh devet let tvoje vlade. Na predvečer odhoda na pot, ki utegne biti brez povratka, ti lahko rečem, da imam mirno dušo in čisto vest, naj me čaka kakršna koli usoda, zakaj vem, da sem vedno izpolnil svojo dolžnost.«

Duce mi je odgovoril:

»Priznavam ti. Prepričan sem, da pojde vse po sreči in da se boš vrnil z veliko zmago.«

Odvrnil sem:

»Stvar je težavnejša, kakor bi človek mogel misliti.«

»Ne, ne. Mirno odidi.«

Objel me je z veliko ljubeznijo. Besede njegovega voščila so imele zvok moške moči. Obvladovale so notranje ganotje, ne da bi ga bile premagale. Zame je bil to eden od doživetih trenutkov na poletu.

6.

Veliko sporočilo

Posadkam atlantskega poleta!

Od danes prevzamam poveljstvo nad atlantskim poletom, ki naj nese tribarvna krila od Italije do Brazilije.

Moj prvi pozdrav velja podpolkovniku Umberto Maddaleni, ki je vodil pripravo in urjenje oddelkov, vzdržujoč pri tem trden red, in najrazboritejši duh, ter majorju Ulissu Longa, ki je nadomeščal podpolkovnika Maddalena, ko je ta osvajal za Italijo slaven rekord in ki mu je potem pomagal z razumnostjo in vnuemo.

Ganjeno misel posvečam tovarišema stotniku Ambrosiniju ter naredniku Stemperiniju, ki sta padla na predvečer velikega dejanja in nam kot zadnje željo pustila zapoved, da to dejanje izpolnimo.

Vahim posadke, naj bodo ponosne in počakane zaradi naloge, katero jim domovina zaupava. Ta naloga naj stopi v vrsto najznamenitejših mejnikov v svetovni letalski zgodovini.

(Nadaljevanje sledi.)